មរតកខ្មែរក្រហម

ដោយមានការបាក់បែកនៃអង្គការចាត់តាំងនយោបាយ និងការដួលរលំនៃអំណាចយោធារបស់ខ្មែរក្រហមនោះ ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងតែខិតជិតដល់ក្រឡាអុកចុងក្រោយនៃរឿងរ៉ាវសោកនាដកម្មរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំសង្កេតឃើញ និងមានការបារម្ភថា អ្នកដែលរស់នៅបរទេសដែលទើបមកដល់និងជាពិសេសអ្នកដែលមកស្នាក់នៅក្នុងស្រុកខ្មែរជាយូរយារណាស់មកហើយដែរនោះ មិនបានដឹងពីសោកនាដកម្មដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ដែលពួកខ្មែរក្រហមបានប្រព្រឹត្តចំពោះសង្គម ក៏ដូចជាប្រជាជនកម្ពុជាស្លូតត្រង់នោះឡើយ ។

ការវិភាគដេញដោលថ្មីៗនេះអំពីថាតើត្រូវដោះស្រាយដោយរបៀបណាចំពោះមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមឈ្មោះ តាម៉ុក ដែលកំពុងត្រូវបានឃុំឃាំង វាហាក់ដូចជារបត់ដ៏សមគួរមួយក្នុងការពិភាក្សាដើម្បីអនាគតរបស់កម្ពុជាអំពីអ្វីៗដែលបន្សល់ទុកដោយពួកខ្មែរក្រហម ហើយនិងការពាក់ព័ន្ធរបស់ខ្មែរក្រហម ។

វាគឺជាការបន្សល់ទុកមួយ ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ហើយដែលកាន់តែច្បាស់ទៅទៀតគឺបន្សល់ នូវឥទ្ធិពលដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ដែលកើតមានចំពោះគ្រប់ការពិតជាក់ស្តែងទាំងឡាយ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច វិស័យយោធា សង្គម នយោបាយ និងវិស័យ ច្បាប់របស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

ឥឡូវយើងនាំគ្នាគិតអំពីមរតកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្មែរក្រហមវិញ ។ ចំពោះការវិវត្តន៍សព្វថ្ងៃ វាហាក់ដូចជាលំបាកណាស់ក្នុងការរំលឹកឡើងវិញ នូវអ្វីដែលកើតមានឡើងក្នុងកំឡុង៣០ឆ្នាំមុនដែលកាលនោះសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានលក្ខណៈល្អប្រសើរប្រសិនបើធ្វើការប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសជិតខាងដូចជាវៀតណាម និងថៃ ។ ខ្មែរក្រហមបានបំផ្លាញទាំងស្រុងនូវសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងកំឡុងឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ដែលជាផលវិបាកមួយនៃសេដ្ឋកិច្ចមិនចាយក្រដាសប្រាក់ និងសេដ្ឋកិច្ចដែលពឹងផ្អែកទៅលើវិស័យកសិកម្មសម្រាប់ដោះដូររបស់ និងសម្រាប់តែមួយគេៗ ឬមួយក្រពះ ថ្វីត្បិតតែមានផ្អែកទំនើបៗនៅតាម តំបន់ខ្លះៗ ឬជាយក្រុង ។

ទោះបីជាក្រោយពេលដែលពួកខ្មែរក្រហមត្រូវបានបណ្តេញចេញពីអំណាចក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ក៏ដោយ ក៏ការគំរាមកំហែងនៃការ «វិលត្រឡប់សាជាថ្មី» របស់ពួកខ្មែរក្រហមនៅតែតាមលងប្រទេសកម្ពុជារហូតក្នុងទម្រង់ជាសង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃ ជិត២ទសវត្សរ៍កន្លងមកនេះ ។ ក្នុងកំឡុងពេលជាងពីរទសវត្សរ៍កន្លងមក មួយភាគធំនៃថវិកាជាតិត្រូវបានចំណាយទៅលើការការពារទប់ស្កាត់នៃការវិលត្រឡប់មកកាន់អំណាចរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ពោលគឺមានន័យថា ធនធានសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់មិនបានជួយដល់ការស្តារនិតិសម្បទា និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឡើយ ។ កេរដំណែលទាំងនេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីលក្ខខណ្ឌនៃរចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

លើសពីនេះទៅទៀត ដើម្បីគាំទ្រនូវសង្គ្រាមដ៏គួរឲ្យធុញទ្រាន់គ្រប់ភាគីទាំងអស់ បានងាកមករកការប្លន់យកនិងការបំផ្លាញនូវធនធានធម្មជាតិមានជាអាទិ៍ ដូចជា ត្បូង ព្រៃឈើ និងផលិតផលផ្អែកនេសាទជាដើម ដែលការរុញច្រានប្រទេស

កម្ពុជាឲ្យខិតជិតដល់មហន្តរាយផ្នែកបរិស្ថាន ហើយប្រហែលជារុញហួសបាត់ទៅហើយក៏មិនដឹង ។ ពេលវេលានឹងបើកកកាយអំពីរឿងរ៉ាវទាំងឡាយ ប៉ុន្តែការរំលោភលើបរិស្ថាននៅតែបន្តទៅទៀត ទោះបីជាសង្គ្រាមបានបញ្ចប់ទៅហើយក៏ដោយ ។ រដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្នបានសន្យាថា នឹងបញ្ចប់នូវនយោបាយប្រកបដោយហាយនភាព ហើយបានបោះជំហានទៅមុខខ្លះ ហើយក្នុងទិសដៅនេះ ។ ប៉ុន្តែបញ្ហានេះបានពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងទៅដល់រចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយសង្គម ។ កងទ័ពរាជរដ្ឋាភិបាលក៏ពាក់ព័ន្ធក្នុងការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើនេះដែរ ។

ថ្មីៗនេះអតីតខ្មែរក្រហមភូមិភាគពាយ័ព្យបានស្នើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដ៏សម្បើមមួយចំនួន ប៉ុន្តែគម្រោងទាំងអស់នៅមិនទាន់សម្រេច ហើយស្ថិតនៅក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជានៅភ្នំពេញនៅឡើយទេ ។ មនុស្សដែលជាកូនចៅរបស់ អៀង សារី ប្រាថ្នាចង់ទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគទុនបរទេស តាមរយៈគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍រចនាសម្ព័ន្ធ ដូចជាទំនប់វារីអគ្គីសនីធំៗនិងប្រព័ន្ធ ប្រឡាយទឹកសម្រាប់វិស័យកសិកម្ម ហើយទាក់ទាញនូវជំនួយមនុស្សធម៌ក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ដូចជាសាលារៀន មន្ទីរ ព្យាបាលជំងឺ និងការដោះមីនជាដើម ។ល ។ ហើយថ្មីៗនេះដែរ សហគមន៍អឺរ៉ុបបានប្រកាសជំនួយចំពោះគម្រោងទី២នេះ ដល់ភូមិភាគពាយ័ព្យ ។ ក្នុងស្ថានការណ៍ណាក៏ដោយ ក៏សំណើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍របស់ពួកខ្មែរក្រហមបានបង្ហាញយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់ថាតើ គំនិតសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលមានសារជាតិម៉ៅនិយមប្រឡោងខាមនោះ នឹងចេញដល់កម្រិតណា ហើយអ្វីដែលជាការបង្ហាញច្បាស់នោះ គឺការបង្កើតកាស៊ីណូ និងបនស្រីពេស្យាក្នុងក្រុងប៉ៃលិន ។

នៅអតីតភូមិភាគឧត្តររបស់ខ្មែរក្រហម ការគិតតាមផ្លូវចាស់នៅតែបន្តក្នុងការឱបក្តាប់អំណាច ។ ការកាប់ព្រៃឈើ និងលួចវត្ថុបុរាណនៃប្រាសាទនានាក៏នៅតែបន្តកើតមានឡើងជាទម្រង់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ។ ជាការសន្មតិសកម្មភាពនឹងផ្លាស់ប្តូរទៅ នៅពេលដែលប្រាសាទ និងព្រៃឈើក្លាយជាប្រភពនៃប្រាក់ចំណូល ហើយនៅពេលដែលពួកខ្មែរក្រហមនៅភូមិភាគឧត្តរ ចាប់ផ្តើមយល់ដឹងអំពីសក្តានុពលភាពរបស់តំបន់នៅក្បែរៗប្រទេសថៃ ដែលស្ថិតនៅជិតតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ

ជាច្រើនដងទៀត ដែលគ្មានអ្នកទេសចរណ៍ណាម្នាក់ធ្លាប់ទៅដល់ជាច្រើនទសវត្សរ៍មកហើយ ។

ឥឡូវយើងនាំគ្នាគិតអំពីមរតកផ្នែកយោធារបស់ខ្មែរក្រហម ។ ការគំរាមកំហែងផ្នែកយោធារបស់ខ្មែរក្រហមលែងមានតទៅទៀតហើយ ។ ភាពឯកោផ្នែកនយោបាយពីអន្តរជាតិដែលបណ្តាលមកពីដំណើរការសន្តិភាព នៅទីក្រុងប៉ារីស និងនយោបាយមុខពីរ ពីរទសវត្សរ៍របស់រដ្ឋាភិបាល «ការបង្រួបបង្រួមជាតិ និងការគាបសង្កត់ផ្នែកនយោបាយ» បាននាំទៅដល់ការរលំរលាយនៃអំណាចយោធារបស់ខ្មែរក្រហម ។ ការរលំរលាយចុងក្រោយ ត្រូវបានកត់សម្គាល់ តាមរយៈការចាប់មេទ័ពក្បាលរឹង ក្នុងខែមេសាឈ្មោះ «តាម៉ុក» ដែលប្រជាជន កម្ពុជាមានការភ័យខ្លាចជាទូទៅ ។

ជាសារវ័ន្តនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្រុងភ្នំពេញ ចំពោះខ្មែរក្រហមមានអត្ថិភាពរហូតក្នុងកំឡុងពេល ២០ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ហេង សំរិន បានប្រកាស ក្នុងនាមជារណសិរ្សសង្គ្រោះជាតិបដិវត្តន៍ដែលចូលមកជំនួសរបបខ្មែរក្រហមនោះថា «បងប្អូនណាបានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋកម្ម ហើយសារភាពនូវទោសកំហុសខ្លួន និងវិលត្រឡប់មករួមរស់ជាមួយបដិវត្តន៍វិញ បដិវត្តន៍នឹងមិនយកទោសពៃរ៍អ្វីឡើយ» ។

ចំពោះអ្នកដែលមិនបានធ្វើតាមសេចក្តីប្រកាសនឹងត្រូវកម្ទេច ។ ប៉ុន្តែនយោបាយនេះមានសុពលភាពអស់រយៈពេល ២ទសវត្សរ៍ ដោយមានតែករណីលើកលែងតែ២ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ របបថ្មីមួយដែលជាផ្លូវការតែងតែបន្ទោសអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងចំពោះ «បន ប៉ុល ពត, អៀងសារី» បានកាត់ទោសជនទាំងពីររូបនេះប្រហារជីវិតដោយកំបាំងមុខ ហើយបានកាត់ទោស

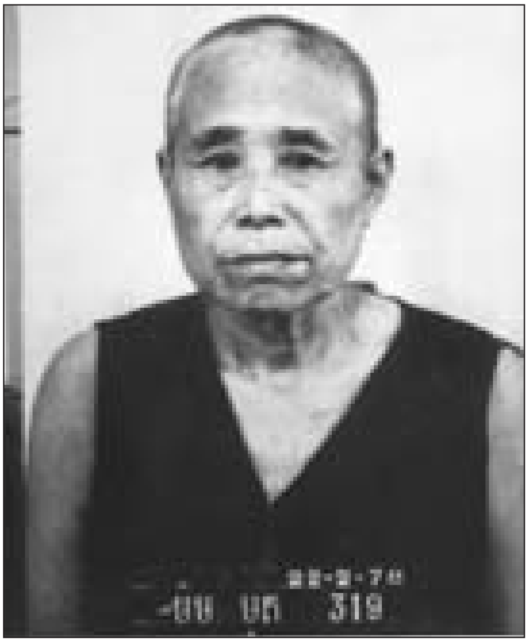

ពួកកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមួយចំនួនតូចរបស់ ប៉ុល ពត ឲ្យជាប់ទោសតាមច្បាប់កំណត់ដោយឲ្យរៀនសូត្រនយោបាយ ។ ករណីលើកលែងទី១ ត្រូវបានធ្វើឡើងចាប់ពីពេលចាប់ផ្តើមនៃការរលត់រលាយនៃរបបខ្មែរក្រហមមកម៉្លេះ ។ ករណីលើកលែងទី២ គឺកំពុងតែចូលមកដល់ចុងបញ្ចប់នៃការរលំរលាយរបស់របស់ខ្មែរក្រហម ហើយក្នុងការដាក់ខទានសញ្ញាប្រវត្តិសាស្ត្រនៅចុងបញ្ចប់នៃសុបិនអាក្រក់ខ្មែរក្រហមពោលគឺ នៅពេលដែលកម្មាភិបាលជាន់ខ្ពស់របស់ខ្មែរក្រហមដែលគ្មានសុច្ឆន្ទៈមួយចំនួន ត្រូវនាំយកការកាត់ទោសជាយថាហេតុបន្តបន្ទាប់ និងទទួលនូវការដាក់ទោសពៃរ៍ ។

ពួកកូនចៅរបស់ អៀង សារី នៅប៉ៃលិនជារឿយៗបានគំរាមថា នឹងត្រឡប់ទៅធ្វើសង្គ្រាមវិញ ប្រសិនបើមេដឹកនាំចាស់ៗរបស់ខ្លួនត្រូវបាននាំយកមកកាត់ទោស ។ ការគំរាមទាំងនេះគ្មានការពិតជាមូលដ្ឋានទាល់តែសោះ ។ កូនទាហានជាច្រើនត្រូវបានរំសាយអស់ទៅហើយ ហើយអ្នកនៅសល់ទាំងអម្បាលមាណគឺ កំពុងស្ថិតក្នុងដំណើរការនៃសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុងកងទ័ពជាតិ ។ ពួកកូនទាហានទាំងនោះដឹងថា ការត្រឡប់ទៅធ្វើសង្គ្រាមវិញមានន័យថា ការវិលត្រឡប់ទៅរកការសម្លាប់រង្គាលខ្មែរ និងខ្មែរគ្នាឯង ការរស់នៅដោយស៊ីស្លឹកឈើ និងសត្វល្អិតជាអាហារ ដេកឲ្យមូសខាំ ហាលភ្លៀង និងការស្លាប់ដោយគ្រាប់មីន ដូចសត្វធាតុប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកទាហានទាំងអស់នោះ ពិតជាមិនស្ម័គ្រចិត្តធ្វើដូច្នេះឡើយ ។ ចំពោះមនុស្សភាគច្រើនយល់ថា បំណងប្រាថ្នាដ៏ធំរបស់ពួកទាហានទាំងនោះ គឺប្រហែលជាចង់បានការផ្សារធ្វើនៅកាស៊ីណូប៉ៃលិនឯណោះទៅវិញទេ ។ កូនទាហានទាំងនោះចង់មានអាហារសម្រាប់ចម្អែតក្រពះ និងសាលារៀនសម្រាប់កូនចៅរបស់ខ្លួន ។ សង្គ្រាមបានបញ្ចប់ទៅហើយ ប៉ុន្តែ

ការគំរាមឥតឈប់ឈរបានបង្ហាញថា ប្រហែលជាមេដឹកនាំចាស់ៗដែលធ្វើជាអ្នកចំបាំងពេញមួយជីវិតយុវវ័យទៅហើយនោះ អាចក្លាយជាមនុស្សអសមត្ថភាពផ្នែកខួរក្បាល ពិបាកសម្រួលខ្លួនរស់នៅក្នុងសុខសន្តិភាពជាមួយសង្គមជាតិ ។

អំពើឆក់ប្លន់ពិតជានៅតែជាបញ្ហារ៉ាំរ៉ៃនៅឡើយ តែវាកើតឡើងតែនៅជាយៗស្រុកតែប៉ុណ្ណោះ ។ នេះជាផលវិបាកដែលមិនអាចជៀសផុតនៃវិធីសាស្ត្រជាប្រពៃណីក្នុងការដឹកនាំប្រទេសកម្ពុជា ។ ប៉ុន្តែវាក៏ជាបញ្ហាអាចដោះស្រាយបានដែរ ទោះបីជាមានឬមិនមានការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ដែលមានលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយធំក៏ដោយ ។

ការរំសាយកងទ័ពដ៏ច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ឥឡូវគឺជាបញ្ហាយោធាប្រទាញប្រទង់ និងក្ដៅគគុកមួយ ។ វានឹងមានការរំជើបរំជួលក្នុងសង្គម និងការកើនឡើងនៃអំពើឆក់ប្លន់ ដែលបណ្ដាលមកពីការគ្មានការងារធ្វើរបស់ពលទាហានខ្មែរក្រហម ឬពលទាហានផ្សេងៗទៀត ប្រសិនបើការរំសាយទ័ពមិនត្រូវបានដោះស្រាយឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ហើយនិងផ្ដល់ប្រាក់ឥណទានឲ្យបានសមរម្យ ។ ជំនួយរបស់សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ដើម្បីធានាការកាត់រំសាយទ័ព ដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំ ពិតជាមិនអាចរ៉ាប់រងដំណើរការទាំងស្រុងបានឡើយ ។ គំរូទំនាក់ទំនងស៊ីវិល និងយោធារបស់ប្រទេសចិន គឺមិនមានលក្ខណៈសមស្របទេចំពោះប្រទេសកម្ពុជាដែលមានបំណងកសាងនូវប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យសេរី ។ សន្និសីទកាសែតរបស់ធនាគារពិភពលោកស្ដីអំពីការកាត់រំសាយទ័ពក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ មានការខកខានក្នុងការលើកយកមកពិភាក្សា សូម្បីតែបញ្ហាសំខាន់ៗដែលរួមមានការដកអាវុធពីអតីតពលទាហានអ្នករំសាយ ។ល។ ការនេះវានឹងមានការលំបាកជាងអ្វីដែលជាការមើលពីខាងក្រៅទៅទៀត ។

មរតកដ៏យូរអង្វែងមួយទៀតរបស់ខ្មែរក្រហមគឺគ្រាប់មីន ។ ទុក្ខទោសនេះនឹងបន្តលងប្រជាជនកម្ពុជា ហើយបន្តការអូសបន្លាយការរអាក់រអួល ផ្នែកផលិតកម្មដល់ជំនាន់ក្រោយៗទៀត ។ ថ្វីបើមានរឿងអាស្រូវផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនៅមជ្ឈមណ្ឌលកំចាត់គ្រាប់មីនកម្ពុជាថ្មីៗនេះក៏ដោយ ក៏ការដោះមីនសង្គ្រោះមនុស្សជាតិ និងការពង្រឹងសមត្ថភាពក្នុងការដោះមីន គួរតែជាបញ្ហាព្រួយបារម្ភដ៏ចម្បងសម្រាប់សហគមន៍អន្តរជាតិ ។

មរតកសង្គមរបស់ខ្មែរក្រហម គឺមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ហើយនិយាយដោយចំ គឺពិបាកយល់ណាស់ ។ ពេទ្យវិកលចរិតនិងអ្នកចិត្តសាស្ត្រសង្គមកំពុងតែសិក្សាអំពីឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមនិងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍មកលើប្រជាជនកម្ពុជាទូទៅ ដែលកើតមានរយៈពេលជាច្រើនទសវត្សរ៍ហើយនោះ ។ មកដល់សព្វថ្ងៃនេះមិនទាន់មានការយល់ស្របមតិ គ្នាជាទូទៅនៅឡើយទេ ក្រោយពីមានឧប្បត្តិហេតុនៃភាពចលាចលដ៏គួរឲ្យរន្ធត់ និងជំងឺផ្នែកចិត្តសាស្ត្រដែលកើតឡើងតាមរយៈជម្លោះជាងមួយភាគបួននៃសតវត្សរ៍ ។ ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ក្រោយពីបុគ្គលម្នាក់មកដល់កម្ពុជា និងចាប់ផ្ដើមមានទំនាក់ទំនងជាមួយប្រជាជនសាមញ្ញនោះ បុគ្គលនោះនឹងសង្កេតឃើញថា មរតកចិត្តសាស្ត្រខ្មែរក្រហមពិតជានៅតែមានសុពលភាពនៅឡើយ នៅក្នុងចំណោមប្រជាជនកម្ពុជា ។

សង្គមប្រពៃណីរបស់កម្ពុជា ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាសមូហភាពនៅតាមភូមិ និងតាមរយៈកុលសម្ព័ន្ធ ។ ថ្វីត្បិតតែមានពាក្យវោហាសព្ទថា «សាមគ្គី» ក៏ដោយ ក៏ខ្មែរក្រហមបានធ្វើឲ្យបែកខ្ញែកនូវទម្រង់គ្រប់គ្រងសង្គមឲ្យមានលក្ខណៈតូចៗ ដោយបានបង្ខំឲ្យជនគ្រប់ៗរូបការពារខ្លួនដោយខ្លួនឯង ។ មរតកនៃនយោបាយដ៏ឆ្កួតលីលានេះ គឺជាតិមួយដែលមានសុទ្ធតែមនុស្សបម្លែកៗ ហើយជាកន្លែងដែលគំនិតនៃកាតព្វកិច្ចជួយគ្នាទៅវិញទៅមកត្រូវបានសឹករេចរិលអស់ ។ វាហាក់ដូចជាថាការលោតផ្លោះពីសង្គមប្រពៃណីទៅកាន់សង្គមដែលមានទំនើបភាវូបនីយកម្មត្រូវបានធ្វើឡើងដោយប្រើពេលជិតពីរបីជំនាន់ ប៉ុន្តែត្រូវរលំរលាយតែមួយរំពេច គឺគ្រាន់តែដោយការប្រើកម្លាំងបង្ខំតែពីរថ្ងៃ ដោយពួកខ្មែរក្រហមប៉ុណ្ណោះ ។

ជាការចម្លែក នយោបាយអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្ន ហាក់បីដូចជាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយខិតខំប្រឹងធ្វើ

ឲ្យខុសស្រឡះពីអ្វីដែល ប៉ុល ពត បានធ្វើយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត ។ ប៉ុល ពត បានខិតខំអភិវឌ្ឍន៍សង្គម តាមរយៈប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច "Autarky" «ប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចដែលផលិត និងប្រើប្រាស់ផលិតផលក្នុងស្រុក ហើយប្រឆាំងការនាំចូលផលិតផលមកពីបរទេស» ដែលធ្វើឲ្យទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចខាងក្រៅប្រទេស កាន់តែមានលក្ខណៈធ្លាក់ចុះ ធ្វើឲ្យឯកោផ្ទៃក្នុងរវាងតំបន់មួយទៅតំបន់មួយ ដោយជំរុញឲ្យមាន «ភាពម្ចាស់ការ» និងដោយថាហេតុធ្វើឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗមានភាពឯកោ ។ ប៉ុល ពត បានប្រកាសថា អង្គការអនុញ្ញាតឲ្យមានតែរបស់ជាប់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ។ របបដឹកនាំបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើបញ្ច្រាសពីការពិតទាំងអស់ខាងលើនេះ ។ រដ្ឋាភិបាលបច្ចុប្បន្ន បានខិតខំរិះរកមធ្យោបាយកសាងនូវសំណាញ់នៃទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចជាមួយប្រទេសជិតឆ្ងាយ ដើម្បីជំរុញឲ្យមានពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក ដោយភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយនៅក្នុងប្រទេស តាមរយៈបណ្តាញអភិវឌ្ឍន៍នៃផ្នែកទំនាក់ទំនង និងគមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូន និងដោយផ្តល់នូវវិធានការណ៍ជាក់ស្តែងប្រកបដោយសេរីភាព និងស្វ័យភាពទៅដល់បុគ្គលគ្រប់ៗរូប ។ សេរីភាពតាមពិតមានន័យថា មនុស្សគ្មានការប៉ុនប៉ងក្នុងការរំលោភទៅលើអ្វីដែលអ្នកដឹកនាំយល់ថា ជាបុព្វសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ។

យុទ្ធសាស្ត្រនេះគឺមានសារៈសំខាន់ដោយឡែកមួយពេល និយាយដល់អតីតតំបន់ខ្មែរក្រហមនោះ ។ លោកឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិក ឃែនែត គ្វីន ដែលទើបតែបញ្ចប់អាណត្តិថ្មីៗនេះធ្លាប់បានប្រាប់ខ្ញុំថា កាលពី១០ឆ្នាំមុន មធ្យោបាយក្នុងការកម្ចាត់ខ្មែរក្រហម គឺការកសាងផ្លូវថ្នល់ឲ្យចូលទៅដល់តំបន់ខ្មែរក្រហម ។ ចំពោះបញ្ហានេះលោកបានវែកញែកថា នឹងអាចធ្វើឲ្យមានឥទ្ធិពលមិនល្អ ចំពោះពួកខ្មែរក្រហមតាមរយៈគំនិត និងពាណិជ្ជកម្មបរទេស ដែលនាំឲ្យមានការបែកបាក់បណ្តុំគំនិតមនោគមន៍វិជ្ជា និងកម្លាំងទ័ពរបស់ពួកខ្មែរក្រហមទាំងនោះទៀតផង ។ ពេលនោះខ្ញុំគិតថា វាគឺជាគំនិតហួសហេតុមួយតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែនៅទីបញ្ចប់អ្វីៗដែលកើតឡើងមានលក្ខណៈដូចបេះបិទទៅនឹងគំនិតនោះ ។ ខ្ញុំដឹងថា វាជាការពិត ប៉ុន្តែខ្ញុំហ៊ាននិយាយថា លោកឯកអគ្គរដ្ឋទូតអាមេរិក គ្វីន បានវែកញែកប្រាប់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ហើយលោក គ្វីន ហាក់ដូចជាជោគជ័យក្នុងការធ្វើឲ្យលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជឿជាក់ចំពោះគំនិតនេះ ។

ផលវិបាកសង្គមយូរអង្វែងទៅមុខនៃយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាល អាចមានលក្ខណៈកាន់តែធ្ងន់ជាងឥទ្ធិពលរបស់វាចំពោះមរតកខ្មែរក្រហមទៅទៀត នៅពេលដែលជីវិតជនបទកាន់តែខិតជិតទៅនឹងជីវិតទីក្រុង តាមរបៀបដែលមិនដែលធ្លាប់មានពីមុនមកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានោះ ។

មរតកខ្មែរក្រហមដែលមានលក្ខណៈសាំញ៉ាំបំផុតនោះគឺប្រហែលជា «មរតកនយោបាយ» ។ ឥឡូវចូរយើងក្រឡេកទៅក្រោយមើលព្រឹត្តិការណ៍ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៧ ។

តាមគំនិតរបស់ខ្ញុំ ផ្កាភ្លើង ដែលឆេះនៅ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៧ នោះគឺជាព្រឹត្តិការណ៍ដែលស្ទើរតែមិនទឹកស្មានដល់មួយ ។ ដោយស្ថិតនៅក្រោមឥទ្ធិពលនៃយុទ្ធវិធីក័ន្តច្រឡំនោះ កងកម្លាំងរាជានិយមនៃរដ្ឋាភិបាលចំរុះបានប៉ុនប៉ងទាំងងងើលក្នុងការចងសម្ព័ន្ធជាមួយពួកខ្មែរក្រហម ដើម្បីឲ្យមានប្រៀបខាងកម្លាំងលើគណបក្សប្រជាជន ។

ដូចដែលបានទាយទុកមុនអីចឹង អំពើនេះត្រូវបានគណបក្សប្រជាជនចាត់ទុកថា មិនត្រឹមតែជារដ្ឋប្រហារទេ តែ

ថែមទាំងយល់ថា ជាការវិលត្រឡប់សារជាថ្មីនៃរបបខ្មែរក្រហមទៀតផង ។ ដូច្នេះគណបក្សប្រជាជន បានឆ្លើយតបទៅនឹងអំពើនេះតាមរបៀបទាំងពីរនេះឯង ។ ឥទ្ធិពលមួយនៃរដ្ឋប្រហារក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ គឺថា គណបក្សប្រជាជនបានកម្ទេច និងកម្ចាត់ខ្សែបញ្ជារបស់កម្លាំងរាជានិយមស្ទើរតែអស់រលីង ។

ថ្វីត្បិតតែវាជាភាពឃោរឃៅមិនសមហេតុផលក៏ដោយ ក៏សកម្មភាពនេះមានប្រយោជន៍ល្អ ដល់ការបំបាក់នូវបន្ទោលដ៏រឹងមាំនៃអស្ថេរភាពមួយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា«ការប្រកាប់ប្រចាក់គ្នាផ្នែកកម្លាំងទ័ព» ។ ដូច្នេះសម្តេច ហ៊ុន សែន បានសម្រេចនូវការធ្វើសមាហរណកម្មកម្លាំងទ័ព ដែលជាចំណុចប្រហោងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស ។ វាជាការពិតណាស់ ដែលថាការធ្វើរបៀបនេះពិតជាមានការបង្ហូរឈាមខ្លះៗជាមិនខាន ។ លើសពីនេះទៀត ការបង្រួបបង្រួមដោយកម្លាំងនៃកងទ័ពជាតិ ក្រោមការចាត់ចែងរបស់គណបក្សប្រជាជន បានធ្វើឲ្យលទ្ធភាពក្រុមខ្មែរក្រហមដែលចង់ឲ្យកងកម្លាំងរាជានិយម និងកម្លាំងរបស់គណបក្សប្រជាជនប្រឆាំងគ្នា ត្រូវបរាជ័យទាំងស្រុង ។

ប៉ុន្តែនៅពេលទន្ទឹមនឹងគ្នានេះដែរ ក៏មានការបែកបាក់យ៉ាងស្រួចស្រាវក្នុងជួរគណបក្សប្រជាជនដែរ ។ ពីរខែកន្លងទៅគឺនៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា នៅពេលសមាជពេញអង្គបក្សសម្តេច ជា ស៊ីម បានមានប្រសាសន៍ថា «ពួកអ្នកប្រឆាំងគណបក្សប្រជាជនបានព្យាយាមពេញទំហឹងក្នុងការបំបែកបំបាក់សាមគ្គីភាព និងឯកភាពក្នុងជួរដឹកនាំរបស់បក្សក្នុងគោលគំនិតកម្ទេចបក្សរបស់យើង ។ ប៉ុន្តែពួកទាំងនោះមិនដែលបានសម្រេចម្តងណាឡើយ ។ សូមអរគុណចំពោះការដែលយើងដឹងអំពីរបៀបរួបរួម និងប្រមូលកម្លាំងគ្នា ដែលជាហេតុនាំឲ្យយើងអាចទទួលបានជោគជ័យក្នុងការដោះស្រាយរាល់បញ្ហាទាំងអស់នោះ» ។

ថ្វីដ្បិតតែពាក្យដ៏មានខ្លឹមសារនេះហូរចេញពីមាត់របស់ប្រធានបក្សប្រជាជនកម្ពុជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ តែប្រសិនបើការរួបរួមបក្សពិតជាគ្មានបញ្ហាមែននោះ ម៉្លេះវានឹងគ្មានការកើតឡើងនូវបញ្ហាខាងដើមឡើយ ។ ច្បាប់ផ្ទៃក្នុងរបស់បក្សដែលមានប្រុសកល់ឡើងនឹងក្លែងក្លាយដែលហៅថា «ប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំ» នោះបានបិទបាំងនូវបន្ទោះ ឬចន្លោះក្រហូងយ៉ាងជិត ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ក្រហែងប្រេះស្រាំ វាស្ថិតនៅទីនោះនៅឡើយទេ ហើយប្រហែលវាអាចបង្កជាការគំរាមកំហែងដល់ស្ថេរភាពផ្ទៃក្នុងរបស់ប្រទេសកម្ពុជាសព្វថ្ងៃទៀតផង ។

នៅដើមឆ្នាំ១៩៩៩ មានការរំដើបរំជួលដ៏ធ្ងន់ធ្ងរក្នុងជួរបក្សស្តីអំពីបញ្ហាថាតើត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះមេដឹកនាំកំពូលខ្មែរក្រហមតាមវិធីណាមួយឲ្យសមស្រប ។ ការលើកលែងទោសអបអរសាទរនៅដើមឆ្នាំ១៩៩៩ គឺគ្រាន់តែជាពិធីដ៏អឹកធឹកមួយដើម្បីបង្ហាញពីការចុះចូលរបស់ ខៀវ សំផន និង នួន ជា ជាមួយសម្តេច ហ៊ុន សែន តែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែទិដ្ឋភាពនេះបានធ្វើឲ្យមានការវិលវល់ចំពោះមនុស្សជាច្រើនដែលបានប្រយុទ្ធប្រឆាំងទល់នឹងពួកខ្មែរក្រហមអស់ជាច្រើនសតវត្សរ៍ មកហើយនោះ ។ ចំពោះបញ្ហានេះខ្ញុំសង្ស័យថា វាគឺជាអ្វីដែលបានបង្វែរសម្តេច ហ៊ុន សែន ចេញពីសេចក្តីប្រកាសដែលថា «គួរតែកប់ចោលនូវអតីតកាល» ។

នៅជាប់ជាមួយនឹងខ្មែរក្រហមតែងតែងមាននយោបាយនៃការស្មោះត្រង់អស់ពីចិត្តពីថ្លើមចំពោះបក្សក្នុងខ្លួនមេដឹកនាំធំៗ ។ ប៉ុន្តែនៅមុនពេលមរណភាពរបស់ ប៉ុល ពត កម្លាំងខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្តើមធ្វើសមាហរណកម្មចូលទៅក្នុងបក្សពួកតូចៗ ដែលមានការសង្ស័យគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយពឹងផ្អែកទៅលើកក្តីភាពផ្ទាល់ខ្លួនចំពោះមេបញ្ជាការយោធាមូលដ្ឋាន ។ បើនិយាយដល់ប្រវត្តិនៃវិសុទ្ធកម្មដោយគ្មានមេត្តាវិញនោះ ព្រឹត្តិការណ៍នេះកើតឡើងដោយសារតែគ្មានមូលដ្ឋាននៃការទុកចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមកឬកម្លាំងស្អិតរមួត ដែលជាហេតុនាំឲ្យមានការឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នាជាមួយនឹងមតិទូទៅមួយដែលថា មានការសម្លាប់កម្មាភិបាលដ៏ច្រើនឥតគណនា ។ ដោយមានការរំលោភទៅលើមតិទូទៅ ដែលមិនបានពោល បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីការធ្លាក់ខ្លួនយ៉ាងឆាប់រហ័សរបស់ ប៉ុល ពត ហើយបន្ទាប់មកគឺ តាម៉ុក ។

ពួកអតីតមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមិនទុកចិត្តគ្នាឡើយ ។ ដូច្នេះ

ថ្មីត្បិតតែគណបក្សប្រជាជនមានការប្រេះស្រាំយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គណបក្សនេះនៅតែមានប្រៀបដែរ ក្នុងការប្រើល្បិចបែងចែក និងកាន់កាប់ ។ ពួកអតីតខ្មែរក្រហមទាំងអស់បានទទួលស្គាល់ថា សម្តេច ហ៊ុន សែន គ្មានមនុស្សណាអាចមានសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងជាមួយបានឡើយ ។ ប៉ុន្តែទោះបីជាពួកខ្មែរក្រហមគោរពនូវភាពគ្មានមេត្តា និងសមត្ថភាពរបស់សម្តេចក៏ដោយ ក៏ពួកខ្មែរក្រហមទាំងអស់មិនទាន់បានឯកភាពគ្នាក្នុងការយកសេចក្តីបង្គាប់ថ្មីមកបង្កើតជាបទបញ្ញាផ្ទៃក្នុងនៅឡើយទេ ។

ការនេះនាំឲ្យយើងទៅដល់មរតកមួយទៀតគឺ មរតកច្បាប់ខ្មែរក្រហម ដែលជាបញ្ហាចំពោះអនាគតជាជាងចំពោះអតីតកាល ។ អនុលោមទៅតាមនយោបាយកម្ពុជា ដែលមានអាយុកាល២០ឆ្នាំទៅហើយ ចំពោះអ្នកដែលស្ថិតនៅថ្នាក់ដឹកនាំទី២ និងទី៣ របស់អតីតខ្មែរក្រហមទាំងក្មេង ទាំងចាស់ ដែលនឹងត្រូវពាក់ពន្ធ័ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ និងពួកដែលមិនត្រូវការយកចិត្តទុកដាក់ពីតុលាការនឹងត្រូវបានលើកលែងទោស និងបន្តធ្វើសមាហរណកម្មជាបន្តបន្ទាប់ទៀត ចូលទៅក្នុងជីវភាពនយោបាយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។

ទស្សនវិស័យរបស់មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហមមិនអាចជាក្តីសង្ឃឹមឡើយ ។ អៀង សារី បានផ្ញើសារលិខិតមួយទៅឲ្យសម្តេច ហ៊ុន សែន ពេលដែលសន្លឹកឆ្នោតលើសលុបក្នុងតំបន់របស់គាត់ត្រូវបានបោះគាំទ្រលោក សម រង្ស៊ី ក្នុងកំឡុងពេលនៃការបោះឆ្នោតកាលពីឆ្នាំ១៩៩៨ ។ សម្តេច ហ៊ុន សែន ក៏អាចនឹងផ្ញើសារមួយតបវិញផងដែរ ហើយអ្នកជំនាន់ក្រោយៗ បានដឹងច្បាស់ពីសារនោះតាមរយៈការច្បិចយកមួយម្តងៗនូវមេធំៗជាច្រើន ដែលជាមនុស្សរមិលគុណនោះ ។ អាវុធដែលសម្តេច ហ៊ុន សែន បានជ្រើសរើសមានតែមួយទេគឺ «ច្បាប់» ។

ម៉ុក និង ឌុច ត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីប៉ៃលិន តែវាគ្មានការភ្ញាក់ផ្អើលឡើយ ដោយសារតែពួកទាំងពីរត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមដេរប្រមាថ ។ ចំពោះ នួន ប៉ែត ត្រូវបានកាត់ទោសប្រហារជីវិតនៅខណៈដែលឧត្តមសេនីយ៍ សំ ប៊ិត និង វរសេនីយឯក ឈូក រិន ត្រូវបានចោទប្រកាន់ ហើយយើងគ្រាន់តែបានព្រសៀកៗពីការចាប់ខ្លួន តាមរយៈអតីតកូនចៅរបស់ពួកទាំងពីរនាក់នោះប៉ុណ្ណោះ ។ ឥឡូវយើងនឹងដឹងទៀតថា មនុស្សជាច្រើនទៀតនឹងត្រូវចាប់ខ្លួន ក្នុងករណីនៅពីក្រោយខ្នងអ្នកចាប់ពង្រត់ទាំងអម្បាលមាណ ។

ក្នុងដំណើរត្រឡប់មកពីការចូលរួមពិធី ទទួលសញ្ញាប័ត្ររបស់កូនប្រុសនៅបណ្ឌិតសភា យោធាវេសភ័ញ West Point នៅសហរដ្ឋអាមេរិក កាលពីប៉ុន្មានខែកន្លងទៅនេះ សម្តេច ហ៊ុន សែន បានឆៀងចូលទីក្រុងប៉ារីស ហើយបានឲ្យពួកអ្នកកាសែតបារាំង ចូលធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍មួយ ។នៅទីនោះ សម្តេច ហ៊ុន សែន បានប្រកាសថា ការស៊ើបអង្កេតក្នុងករណីតាម៉ុកបានបង្ហាញថា អំពើឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយ «របបទាំងមូល» និង «ចលនានយោបាយ» ដូច្នេះ ការកាត់ទោសតាម៉ុកនិងឌុច គឺអាចមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ហើយសម្រាប់ការ «សម្រេចយុត្តិធម៌» ឲ្យប្រជាជនកម្ពុជា ។ ការនេះពិតជាមិនមែនជាការលាតត្រដាងសម្រាប់នរណាម្នាក់ដែលសូម្បីតែប្រវត្តិសាស្ត្រទំនើបកម្ពុជាក៏ដឹងស្រពេចស្រពិលដែរ ។ ប៉ុន្តែតើនេះជាការចន្លុលបង្ហាញនូវបំណងសំខាន់យូរអង្វែងរបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន ឬ? សម្តេច ហ៊ុន សែន បានមានប្រសាសន៍ យ៉ាងស៊ីជម្រៅថា «មនុស្សម្នាក់ត្រូវតែចាប់ត្រីឲ្យបានសិន មុនពេលដែលខ្លួនសម្រេច

ចិត្តក្នុងការឆាវឆាតាមរបៀបណា» ។ ខុះនារបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន ឥឡូវកំពុងតែក្តៅហើយ ហើយគាត់នឹងអាចដាក់ត្រីម្តងមួយៗ ចូលទៅក្នុងប្រេងឆាដែលកំពុងតែពុះ ។ ក៏ប៉ុន្តែគាត់នឹងឆាត្រី នៅពេលដែលគាត់ទំនេរ ហើយនឹងធ្វើទៅតាមតារាងកាលវិភាគ របស់គាត់ ជាជាងតាមកាលវិភាគដែលសហគមន៍អន្តរជាតិមាន បំណងនឹងដាក់ឲ្យ ។ តើមានការដាច់ប្រព័ន្ធដ៏សំខាន់ណាមួយរវាង សហគមន៍អន្តរជាតិ និងគំនិតរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាដែរឬទេ ស្តីអំពីថាតើ ត្រូវបន្តដំណើរការអំពីបញ្ហាខ្មែរក្រហមឲ្យលឿន ប៉ុណ្ណា ។

ចិនបានមានប្រតិកម្មយ៉ាងខ្លាំងក្លា ចំពោះលទ្ធភាពនៃ ការរកយុត្តិធម៌ចំពោះបញ្ហាខ្មែរក្រហម ដោយបានចេញមុខចំហ ក្នុងការការពារសម្ព័ន្ធមិត្តរបស់ខ្លួន ។ មន្ត្រីចិនបាននឹងកំពុង បញ្ចុះបញ្ចូលទាំងសភាជាតិ និងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាឲ្យជួយគាំទ្រ ដល់ខ្លួនក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងមួយ ដើម្បីកុំឲ្យមានតួនាទីរបស់ អន្តរជាតិក្នុងតុលាការខ្មែរក្រហម ដែលជាការគាំទ្រដល់ទស្សនៈ «តម្លៃនៃអាស៊ី» របស់ចិន ដែលថាមហាឃាតកម្មមនុស្សជាតិ ក្នុងស្រុក មិនមែនជាកិច្ចការរបស់នរណាម្នាក់ឡើយ ។

តើប្រទេសកម្ពុជានឹងគោរព និងធ្វើតាមជ្រុលហួសហេតុ តាមឥទ្ធិពលរបស់ប្រទេសចិន ឬក៏បន្តដំណើរទៅមុខឆ្ពោះទៅរក សង្គមមួយដែលយកច្បាប់ជាមូលដ្ឋានឬយ៉ាងណា?

ប្រទេសបារាំងបានបញ្ជូនក្រុមអ្នកច្បាប់កំពូលៗមួយ ក្រុមមកជួយផ្តល់ជាយោបល់ដល់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីអំពីរបៀប ដោះស្រាយរឿងរ៉ាវតុលាការខ្មែរក្រហម ។ បុគ្គលម្នាក់គ្រាន់តែ អាចសង្ឃឹមថា ក្រុមនេះនឹងមិនរួមបញ្ចូលបុគ្គលិកក្រសួងការ បរទេសបារាំង ដែលបានបន្តដឹកជញ្ជូនអាវុធទៅឲ្យពួកប្រល័យ ពូជសាសន៍នៅហ៊ូទូ នៃប្រទេសរ៉ាន់ដា Rwanda ក្នុងអំឡុងពេល នៃការសម្លាប់ ជនជាតិ ភាគតិចទុតស៊ី Tutsi នៅក្នុងប្រទេស ក្រោយឆ្នាំ១៩៩៤ នោះឡើយ ។ តើការព្រួយបារម្ភរបស់ ប្រទេសបារាំង ចំពោះបញ្ហាយុត្តិធម៌នៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា អាចចាកឆ្ងាយពីការប៉ុនប៉ងប្រើភាសាខ្មែរនិង បារាំងជាផ្លូវការក្នុងតុលាការដែរឬទេ?

នៅស្របពេលគ្នានេះដែរសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលធ្លាប់តែ បានលះបង់ធនធានសំខាន់ៗ ព្រមទាំងវោហាសាស្ត្រដើម្បីស្វែង រកយុត្តិធម៌កាលពីឆ្នាំថ្មីៗកន្លងទៅនេះ បានបាត់មុខនិងត្រូវវិវក់ ដោយសារតែសង្គ្រាមនៅកូសូវ៉ូ ក៏ដូចជាដោយការព្រួយបារម្ភ ចំពោះនយោបាយក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ។ ដោយក្តីសង្ឃឹមជាមួយ នឹងឯកអគ្គរដ្ឋទូតអាមេរិកថ្មី និងឯកអគ្គរដ្ឋទូតថ្មីនិងខ្លាំងប្រចាំ នៅអង្គការសហប្រជាជាតិនោះ ការដឹកនាំដែលគ្មានអ្វីគួរឲ្យចាប់ អារម្មណ៍ និងគ្មានឥទ្ធិពលរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកចំពោះបញ្ហានេះ នឹងទទួលបាននូវការលើកស្ទួយ ដែលជាការចាំបាច់យ៉ាងខ្លាំង នោះជាមិនខានឡើយ ។

ប៉ុន្តែ តើទំនាក់ទំនងរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងកម្ពុជា អាចជៀសផុតពីការបរាជ័យ ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ សហគមន៍អន្តរជាតិដែរឬទេ ក្នុងការនាំយកពួកខ្មែរក្រហមមក វិនិច្ឆ័យទោស? ការដឹកនាំដែលខ្លាំង មានលក្ខណៈច្នៃប្រឌិត និងមានគោលការណ៍ច្បាស់លាស់របស់សហគមន៍អន្តរជាតិ គឺពិត ជាតម្រូវការយ៉ាងបន្ទាន់ចំពោះបញ្ហាយុត្តិធម៌ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពីព្រោះថ្នាក់ដឹកនាំកម្ពុជា ហាក់បីដូចជាគ្មានសមត្ថភាពទាំងក្នុង ការទប់ទល់និង ការដេញដោលស្តីអំពីបញ្ហាក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ឬក្នុងការពន្យល់ឲ្យពិភពលោកបានដឹងអំពីមូលហេតុដែលពួកខ្លួន នៅតែបន្តការស្ទាក់ស្ទើរតទៅទៀត ។ សម្តេច ហ៊ុន សែន មានប្រតិកម្មគួរឲ្យសរសើរខាងវោហាសាស្ត្រ នៅពេលដែលមាន បញ្ហាយុត្តិធម៌ខ្មែរក្រហម ។ ប៉ុន្តែកាលពីពេលថ្មីៗនេះ បើយោង ទៅតាមមតិទូទៅមួយក្នុងសហគមន៍អន្តរជាតិបានឲ្យដឹងថាសម្តេច ហ៊ុន សែន ហាក់បីដូចជាបាត់បង់នូវគុណធម៌ចំពោះបញ្ហានេះ ទៅវិញ ។

ឥឡូវនេះ ដោយសារតែពេលវេលានៃចំណាត់ការ រឿងយុត្តិធម៌អំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានមកដល់ អៀង សារី បែរជាប្រឆាំងតបទាំងមិនគួរឲ្យជឿទៅវិញ ដោយយកអាវុធ ដែលកូនចៅខ្មែរក្រហមរបស់ខ្លួនប៉ុនប៉ងលុបបំបាត់មកប្រើគឺ

«លុយ» នេះឯង ។ ហើយការវាយបកត្រឡប់មកវិញដ៏គួរឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលដោយទឹកប្រាក់របស់ខ្មែរក្រហមនោះ ហាក់ដូចជាបានធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលភ្លេចខ្លួនលែងយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើរឿងនេះទៅហើយ ។ វាដូចដែលកម្មាភិបាលគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដើមចាស់ធ្លាប់បានប្រាប់ខ្ញុំទាំងមិនសប្បាយចិត្តដូច្នោះដែរអំពីរឿងនេះ នៅពេលដែលខ្ញុំបានសួរពីមូលហេតុនៃការមិនបានដើរតាមជំហរជាប្រវត្តិសាស្ត្រ ចំពោះយុត្តិធម៌នៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ។ វាអាចជាបញ្ហា «នៃការជះទឹកលុយ» ។ តើសម្តេច ហ៊ុន សែន អាចមានលទ្ធភាពដកខ្លួនចេញពីសំណាញ់នៃសិទ្ធិអំណាចបញ្ជា ដែលចងរឹតរបបរបស់គាត់កាន់តែតឹង ទៅនឹងអតីតស្ថានការណ៍នៅប៉ៃលិនដែរឬទេ?

ទាំងនេះគឺជាសំណួរស្តីអំពីមរតកខ្មែរក្រហម ដែលកំពុងតែត្រូវបានសួរសព្វថ្ងៃ ។ ប្រជាជនកម្ពុជាព្រមទាំងសហគមន៍អន្តរជាតិ ទន្ទឹងរង់ចាំចម្លើយទាំងនេះដោយអន្ទះសាបំផុត ។

ក្រេក អ៊ិចវេសាន់

បងស្រីខ្ញុំ

ជានិច្ចកាលជាពិសេស នៅថ្ងៃប្រារព្ធបុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌជារៀងរាល់ឆ្នាំចូលមកដល់ ខ្ញុំតែងតែនឹកឃើញបងស្រីបង្អស់របស់ខ្ញុំ ដែលបានស្លាប់ដោយអត់អាហារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ ប្តី